

Сè, баш сè

Никола Јун

**АКО И ТИ САКАШ КНИГИ...
ИЗДАВАЧКА КУЌА САКАМ КНИГИ**

www.sakamknigi.mk

На светот има толку многу книги, а толку малку време...

Строго избрани одлични наслови за сите кои сакаат книги со уникатни приказни достоини за нивното време...

Наслов на оригиналот

Everything, everything

© 2015, Nicola Yoon

Copyright © за македонското издание

Издавачка куќа Сакам книги, 2017

Преведувач Ивана Спасев

Лектор Марија Иванова

Главен уредник Ивана Спасев

Компјутерска обработка Деана Николовска

Дизајн на корица Диме Спасев

Печатење Печатница Наумовски - Скопје, 2017

Тираж 1000 примероци

Сите права за книгата се задржани. Ниту еден дел од ова издание не смее да биде препечатуван, копиран или објавуван во која било форма или на кој било начин во електронските или печатените медиуми, без согласност од издавачот.

Сè, баш сè

Никола Јун

АКО И ТИ САКАШ КНИГИ...

За мојот сопруг, Дејвид Јун, кој ми го покажа
моето срце.

И за мојата паметна, прекрасна ќерка, Пени,
која го направи поголемо.

Еве ја мојата тајна. Прилично е едноставна:
Човек гледа јасно само со срцето.
Најважните, клучните работи се невидливи за голо око.

Малиот принц

Белата соба

Имам прочитано многу повеќе книги од вас. Нема врска колку имате прочитано вие. Јас имам прочитано повеќе. Имав време.

Во мојата бела соба, на белите сидови, на моите сјајни бели полици, грбовите на книгите ја даваат единствената боја. Сите книги се гланц нови со тврди корици – нема бактеросани книги со меки корици купени на старо за мене. Ми доаѓаат од Надвор, деконтаминирани и вакумирани во пластична обвивка.

Би сакала да ја видам машината што го прави ова. Ја замислувам секоја книга како патува по бела машинска лента кон правоаголни бели станици каде што роботски бели раце ја бришат прашината, ја прскаат со средства и ја стерилизираат како што треба за најпосле да биде доволно чиста за да дојде кај мене. Кога пристигнува нова книга, мојата прва задача е да ја извадам обвивката; тоа е процес што бара ножици и повеќе од еден скршен нокт.

Мојата втора задача е да си го напишам името на внатрешната страна од корицата.

КНИГАТА Е НА: Медлин Витиер

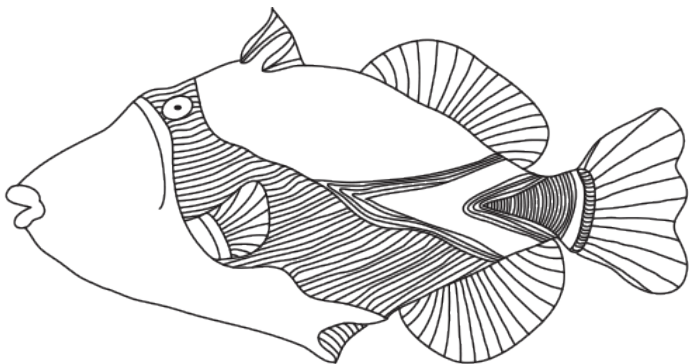
Не знам зошто го правам ова. Во куќава нема никој друг, освен мајка ми, која никогаш не чита, и мојата болничарка, Карла, која нема време за читање, бидејќи го поминува целото свое време гледајќи ме мене како и дали дишам.

Ретко имам посетители, па немам кому да ги по-зајмувам книгите. Нема кого да потсетувам дека забора-вената книга на неговата/нејзината полица ми при-паѓа мене.

НАГРАДА АКО ЈА НАЈДЕ НЕКОЈ (Заокружи го важечкото):

Ова е секцијата што ми одзема најмногу време и варира кај секоја книга. Наградите понекогаш се екстра-вагантни:

- Пикник со мене (Медлин) на ливада полна полен, петунии, кринови и булки до каде што ти гледаат очи под чисто, сино летно небо.
- Пиење чај со мене (Медлин) во светилник сред Атлантскиот Океан сред невидена бура.
- Нуркање со мене (Медлин) на Полокини за да ја видиме хавајската риба
хумхумхумхумхумхумхумхум

Наградите понекогаш не се толку екстравагантни:

- Посета на книжарница за стари книги со мене (Медлин).
- Прошетка надвор со мене (Медлин), до крајот на блокот и назад.

- Краток разговор со мене (Медлин), на која сакаш тема, на мојата бела софа, во мојата бела спална соба.

Понекогаш наградата е само:

- Ме добиваш мене (Медлин).

Затворска казна

Мојата болест е исто толку ретка колку што е познатата. Некоја форма на Тешка Комбинирана Имунодефициенција (SCID), но вие сигурно ја знаете како „болест бебе во балон“.

Во основа, јас сум алергична на светот. Буквално сè би можело да ме разболи. Може да се хемикалиите во средството со кое е избришана некоја маса што ќе ја допрам. Може да е нечиј парфем. Може да е егзотичен зачин во некоја храна што ќе ја пробам. Може да е која било од овие работи, или сите, или ниту една од овие, туку нешто сосема четврто. Никој не знае што може да предизвика да се разболам, но сите ги знаат последиците.

Мајка ми вели дека за малку ќе сум умрела кога сум била бебе. Па затоа си отслужувам еден вид на затворска казна. Не излегувам од дома, немам излезено од дома цели седумнаесет години.

Дневник на здравствена состојба

Медван Ватаер

пациент

2-ри мај

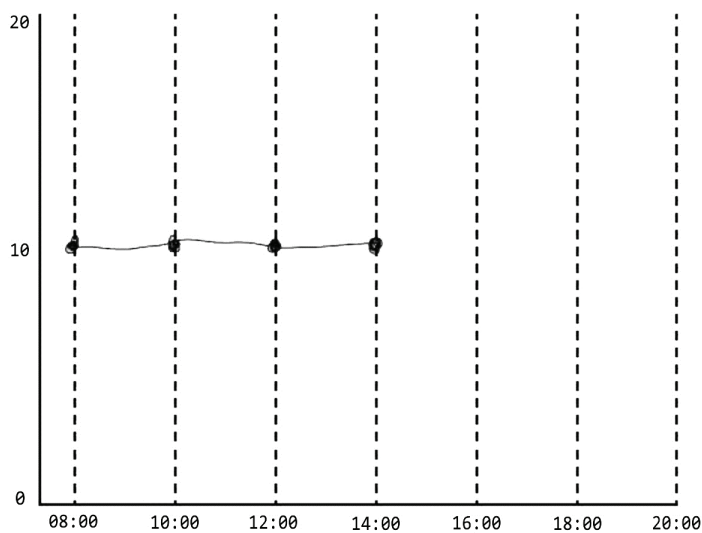
дата

д-р Наумана Ватаер

прегледала

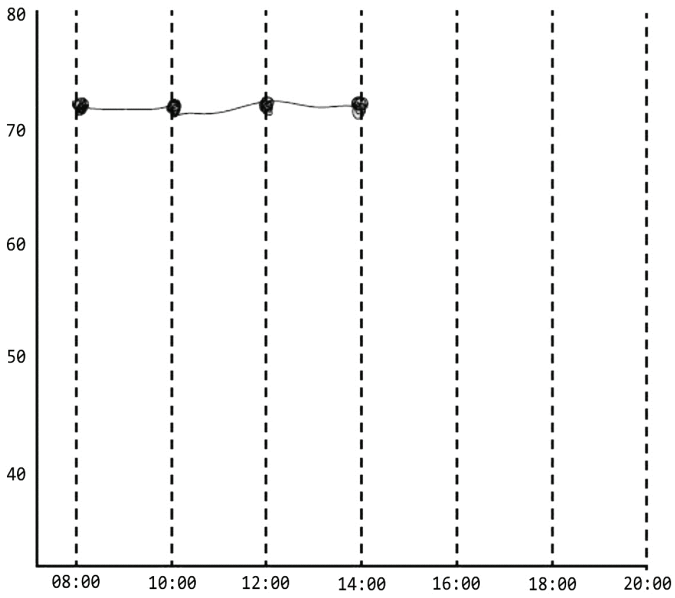
00029121

ВДИШУВАЊА ВО МИНУТА

0002921

СОБНА ТЕМПЕРАТУРА

0002921

СТАТУС НА
ФИЛТЕР ЗА
ВОЗДУХ

08:00	OK
09:00	OK
10:00	OK
11:00	OK
12:00	OK
13:00	OK
14:00	OK
15:00	
16:00	
17:00	
18:00	
19:00	
20:00	

0002921

Роденденска желба

„Ќе гледаме филм, ќе играме Речник или ќе правиме средба на читатели?“ прашува мајка ми додека ми мери притисок. Не ја спомнува нејзината најомилена активност од сите со кои обично се занимаваме по вечерата – фонетската игра.

Погледнувам нагоре и гледам дека нејзините очи веќе ми се смеат.

„Фонетската“, велам.

Престанува да пумпа со апаратот. Обично Карла, сестрата што се грижи за мене по цел ден, ми го мери притисокот и го пополнува дневникот со податоци за мојата здравствена состојба, но мајка ми денес ѝ даде слободен ден. Роденден ми е и ние секогаш го поминуваме овој ден заедно, сами ние две.

Го става стетоскопот за да го чуе моето срцебиење. Нејзината насмевка ја снемува и на нејзино место доаѓа посериозното докторско лице на мајка ми. Ова е лицето што нејзините пациенти најчесто го гледаат – малку дистанцирано, професионално и загрижено. Се прашувам дали го сметаат за успокојувачко.

Импулсивно, набрзина ја бакнувам во челото за да ја потсетам дека ова сум јас, нејзината омилена пациентка, нејзината ќерка.

Таа ги отвора очите, се насмевнува и ме гали по образот. Претпоставувам дека ако веќе мораш да се родиш со болест што бара постојана нега, тогаш е добро мајка ти да ти биде доктор.

Неколку секунди подоцна ми ја прави гримасата што

вели Јас сум докторката и за жал имам лоши вести за тебе. „Денес е твој ден. Зошто да не играме некоја игра во која имаш шанси да победиш? Речник?“

Со оглед на тоа дека играта Речник не може да се игра само со двајца, ние измисливме наша верзија што си ја нарекуваме Чесен Речник. Едната личност влече, а другата гарантира со својата чест дека ќе се обиде да погоди најдобро што може. Ако погодиш точно, другата личност добива бод.

Ја погледнувам со подзамижани очи. „Ќе ја играме фонетската игра и јас ќе победам овој пат“, велем самоуверено иако немам шанси да победам. На толку години играње, никогаш не сум ја победила. Последниот пат кога игравме, бев блиску. Но таа ме порази со последниот збор што ѝ донесе три бода одеднаш.

„Добро“. Затресува со главата божем ме сожалува. „Сè што сакаш“. Ги затвора насмеаните очи за да слуша на стетоскопот.

Го поминуваме остатокот од утрото правејќи ја мојата традиционална роденденска торта со пандишпан со вкус на ванила и ванила шлаг. По печењето, ја оставаме да се излади, а потоа јас нанесувам еден неразумно тенок слој шлаг, доволно колку да ја покрие тортата. Двете повеќе ја сакаме самата торта, а не шлагот. За декорација, цртам осумнаесет бели ради со шлагот со бели ливчиња. Од страните правам завеси од шлаг.

„Совршена е“. Мајка ми сирка преку моето рамо кога завршувам. „Исто како тебе“.

Се вртам да ја погледнам. Насмевката ѝ е широка, горда, но очите ѝ блескаат од солзи.

„Трагична си“, велем и ставам малку шлаг на нејзиниот нос, а тоа ја засмева и расплакува уште повеќе. Сериозно, обично не е олку емотивна, но мојот роденден секогаш ја прави радосна и разлигавена во исто време. А ако таа е радосна и разлигавена, тогаш и јас сум радосна и разлигавена.

„Знам“, вели и беспомошно ги зафрла рацете нагоре. „Тотално сум патетична“. Ме повлекува во преградка и силно ме стиска, размачкувајќи ми ја косата со шлаг.

Мојот роденден е еден ден во годината кога двете сме најакутно свесни за мојата болест. Мислам дека се работи за признанието што му се оддава на изминувањето на времето. Уште цела една година помината со мојата болест, без надеж за лек на повидок. Уште една година пропуштање на сите нормални тинејџерски работи – полагање за возачка дозвола, прв бакнеж, матура, прво кршење на моето срце, прво гребење на браникот. Уште една година за мајка ми во која не прави ништо друго, освен тоа што работи и се грижи за мене. Секој друг ден е лесно, или барем малку полесно, да се игнорираат сите овие работи што ги пропуштаме.

Оваа година е малку потешка од претходната. Можеби затоа што сега полнам осумнаесет години. Технички сум возрасна личност. Би требало да заминам од дома, да одам на факултет. Мајка ми би требало да почне да се плаши од синдромот на празно гнездо. Но благодарение на мојата болест, SCID, јас нема да одам никаде.

Подоцна, по вечерата, таа ми дава прекрасни водени боици што со месеци стојат на листата на работи што ги сакам. Одиме во дневната соба и седнуваме крснозе пред малата масичка. Ова исто така е дел од нашиот роденденски ритуал: таа пали една свеќичка во средишниот дел на тортата. Ги затворам очите и замислувам желба. Ја дувам свеќата.

„Што посака?“ прашува таа веднаш штом ги отворам очите.

Реално, постои само една работа што можам да ја посакам – магичен лек што ќе ми овозможи да трчам надвор како диво животно. Но никогаш не ја посакувам таа желба затоа што знам дека е невозможна. Тоа ти е

како да посакаш сирените и змејовите и еднорозите да се реални. Наместо тоа посакувам нешто што има поголеми шанси да се оствари од лек. Нешто што помалку ќе нè растажи двете.

„Мир во светот“, вела.

Три парчиња торта подоцна, ја почнуваме фонетската игра. Не победувам. Не сум ни блиску.

Таа ги искористува сите седум букви и спојува ПОКАЛИП до буквите СА. ПОКАЛИПСА.

„Што е тоа?“ ја прашувам.

„Апокалипса“, вели таа со палав поглед.

„Не, мамо. Нема шанси. Не можам да ти го прифатам тоа“.

Таа вели само „Да“.

„Мамо, ти треба уште едно А. Нема шанси“.

„Покалипса“, вели таа покажувајќи кон буквите. „Дефинитивно оди“.

Одмавнувам со главата.

„П О К А Л И П С А!“ инсистира развлекувајќи го зборот.

„Мајко мила, непопустлива си“, вела зафрлајќи ги рацете нагоре. „Добро, добро ќе ти го прифатам“.

„Јессс“. Удира бокс во воздух и ми се смее додека го бележи резултатот и разликата веќе станува недостижна. „Никогаш не успеа да ја разбереш оваа игра“, вели. „Ова ти е игра на убедување“.

Си сечам уште едно парче торта. „Ова не беше убедување“, вела. „Ова беше мамење“.

„Не по врат, по шија“, вели таа и двете се смееме. „Ти можеш да ме победиш во Чесен Речник утре“, вели.

Откако губам, одиме на софата и го гледаме нашиот омилен филм, *Младиот Франкенштајн*. Овој филм исто така е дел од нашиот роденденски ритуал. Јас ја ставам главата во нејзиниот скут, таа ме гали по косата и се смееме исто на истите шеги како што се смееме со години. Сè на сè, ова не е лош начин да се помине осумнаесеттиот роденден.

Секогаш исто

Читам на мојата бела софа кога доаѓа Карла следното утро.

„*Feliz cumpleaños*“, извикува таа.

Ја спуштам книгата. „*Gracias*“.

„Како беше роденденот?“ Почнува да си ја распакува торбата.

„Убаво си поминавме“.

„Ванила торта и ванила шлаг?“

„Секако“.

„Младиот Франкенштајн?“

„Да“.

„И изгуби во таа играта?“ прашува.

„Ептен сме предвидливи, а?“

„Ма остави ме ти мене“, вели смеејќи се. „Јас сум само љубоморна што сте толку слатки со мајка ти“.

Го зема дневникот со податоците за мојата здравствена состојба од вчера, набрзина ги разгледува бројките што ги внесе мајка ми и става нов празен лист со табелата за денес. „Роза во последно време не сака да одвои ни пет минути во денот за мене“.

Роза е шеснаесетгодишната ќерка на Карла. Карла вели дека тие биле многу блиски сè додека не стапиле на сцена хормоните и момчињата. Не можам да замислам тоа да се случи со мене и мајка ми.

Карла седнува на софата до мене и ја подавам раката за да ми измери притисок.

Таа погледнува во мојата книга.

„Повторно *Цвеќиња за Алгернон*?“ прашува. „Зарем не те расплакува оваа книга секогаш?“

„Еден ден нема да ме расплаче“, велеам. „И сакам да ја читам тој ден, да не го испуштам случајно“.

Превртува со очите и ја зема мојата рака.

Го истресов одговорот од ракав, но одеднаш почнувам да се прашувам да не е навистина така. Можеби сепак потајно се надевам дека еден ден, некогаш, работите ќе се сменат.

ЖИВОТОТ Е КРАТОК

Критиките на Медлин (со спојлери)

ЦВЕЌИЊА ЗА АЛГЕРНОН ОД ДАНИЕЛ КИС

Спојлер: Аргернон е глушец. Глушецот умира.

Напад на вонземјани, втор дел

Стигната сум до делот кога Чарли сфаќа дека и него може да го снајде несреќата на глувчето кога слушам некоја гласна врева надвор. Веднаш помислувам на вонземјани. Замислувам огромен вселенски брод на небото над нас.

Куќата се затресува и моите книги вибрираат на полиците. Се слуша некое титкање заедно со брмчењето и одеднаш сфаќам што е. Камион. Веројатно некој залутан, си велама, да избегнам разочарување. Веројатно погрешно свртел упатен кон некое друго место.

Но тогаш моторот гасне. Слушам отворање и затворање на врати. Поминува еден момент, па уште еден, па певлив женски глас вели, „Добредојдовме во нашиот нов дом, деца!“

Карла зјапа во мене неколку секунди. Знам што си мисли.

Повторно се случува истото.

Дневникот на Медлин

5-ТИ АВГУСТ

Семејството од соседната куќа се отсели. Помчето плачеше. Се скри во дворот и јадеше земја додека не го најде мајка му, но таа не му се развика што јадеше земја како што обично му вика.

Надвор е многу тивко сега.

Синоќа сонував дека не се отселиле вистински. Дека ги киднапирале вонземјани. Вонземјаните не ме зедоа мене затоа што јас сум болна, а тие сакаат само здрави луѓе. Ги зедоа мама и Карла и семејството од соседната куќа и јас останав потполно сама.

Се разбудив плачејќи
и мама дојде и остана
во креветот со мене.

Не кажав што сонував
затоа што знаев дека
ќе се растажи, но кажав
на Карла и таа ме гушна.

Одбор за пречек

„Карла“, велам, „нема да биде како минатиот пат“. Немам осум години веќе.

„Сакам да ми ветиш дека...“ почнува таа, но јас веќе сум до прозорецот, ги тргам завесите.

Не сум подготвена за силното калифорниско сонце. Не сум подготвена да го видам високо и заслепувачки силно и целото бело на испраното бело небо. Слепа сум. Но тогаш почнува да се расчистува белата магла од мојот вид. Сè е прелеано со некој сјај.

Го гледам камионот и силуетата на една постара жена што се врти – мајката. Гледам постар човек зад камионот – таткото. Гледам девојче, можеби малку помладо од мене. Керката.

И тогаш го гледам него. Висок е, малку мускулист и целиот облечен во црно: црна маица, црни фармерки, црни патики и црно плетено капче што целосно му ја покрива косата. Бел е, со тен како светол мед и лицето му е некако аглесто. Скока од задниот дел на камионот и лета кон паркингот, движејќи се како гравитацијата да има различен ефект на него од нас останатите. Застанува, ја накосува главата на страна и гледа во неговата нова куќа како да е некоја гатанка.

По неколку секунди почнува лесно да потскокнува на петиците. Одеднаш се стрчува, се качува на тремот, скока и се фаќа за рамката од прозорецот. Виси на неа секунда-две, а потоа скока на земја и останува клекнат долу.

„Фино, Оли“, вели мајка му.

„Нели ти реков да престанеш со тие работи?“ ‘рже татко му.

Тој ги игнорира двајцата и продолжува да клечи.

Јас ја лепам дланката за прозорецот, задишана како самата да сум го извела лудиот маневар. Погледнувам од него во рамката на прозорецот и повторно во него. Тој не клечи веќе. Гледа во мене. Нашите погледи се пресретнуваат. Се запрашувам што гледа на мојот прозорец – чудно девојче во бело со широко ококорени очи. Одеднаш ми се исклештува и лицето не му е остро веќе, не му е толку сериозно. Се обидувам да му возвратам со насмевка, но толку сум збунета и засрамена што не-намерно му се намуртувам.